

УДК 37.075:004.9

Кравченко А.В.,

*кандидат фізико-математичних наук,
декан факультету дизайну Мистецького інституту
художнього моделювання та дизайну
імені Сальвадора Далі, м. Київ*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО НАПРЯМУ ДІЯЛЬНОСТІ ВНЗ

***Анотація.** У статті розглянуто актуальні питання і виявлено основні компоненти інформаційного забезпечення науково-методичного напрямку діяльності вищого навчального закладу. Окреслено провідні напрями впровадження інформаційних технологій у науково-методичну роботу, використання комп'ютерних технологій у процесі створення методичного забезпечення навчальних курсів. Доведена необхідність впровадження інформаційного забезпечення як одного з факторів управління даним напрямом діяльності ВНЗ.*

***Ключові слова:** інформаційне забезпечення, науково-методична робота (НМР), передовий педагогічний досвід, інформаційні технології.*

***Постановка проблеми, її зв'язок з важливими завданнями.** На рівень професійної компетентності науково-педагогічного складу навчального закладу значною мірою впливає ефективність методичної роботи. Одним із завдань методичної роботи є інформаційне забезпечення професійної діяльності викладачів з метою узгодження та вдосконалення її та створення єдиної, несуперечливої методичної концепції діяльності освітнього закладу.*

Насичення комп'ютерами методичного відділу та його підключення до Інтернету не вичерпує суті терміну «інформаційне забезпечення», адже методична робота повинна бути цілісною завершеною системою. Значно підвищується результативність методичної роботи завдяки накопиченню та обробці інформації, і головне, на її основі – створення нових знань. Усе це неможливе без ефективного втілення нових інформаційних технологій.

Одним з найважливіших завдань розвитку вищої школи є формування нової освіти, заснованої на вдосконаленні інформаційного забезпечення навчального процесу, що дозволить підготувати фахівців творчих, відповідальних, ініціативних, готових до самореалізації та адаптації у нових умовах. Інформаційні технології повинні вирішувати завдання, які раніше були або не розкриті або розкриті недостатньо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Основні питання організації та змісту науково-методичної діяльності розглянуті в роботах Берденнікової Н. Г., Меденцева В. И. [1], Жерносека І. П. [3], Коржуєва А.В. [8], Майер В.В. [9], Слєпкань З. І. [11]. Ними був узагальнений досвід організації навчально-методичної роботи у виші. Автори Берденнікова Н. Г., Меденцев В. І. в своєму посібнику пропонують способи організації діяльності кафедри та формування навчально-методичних комплексів, розповідають, як готувати та проводити основні види навчальних занять, здійснювати контроль успішності та якості підготовки студентів. І. Слєпкань у своїх дослідженнях висвітлює основні моменти методологічних, організаційних, психологічних та дидактичних засад педагогічної діяльності у вищій школі. Методології педагогічного

дослідження у своїй роботі багато уваги приділяє А. В. Коржуєв. І. П. Жерносек аналізує основні шляхи удосконалення науково-методичної роботи та наводить критерії визначення якості й ефективності науково-методичної роботи.

Низка робіт присвячена застосуванню технічних засобів у початковому процесі [4, 5, 6, 7]. В роботі [7] автори вирішують питання методики використання традиційних технічних засобів навчання, вирішують завдання їх сучасних модифікацій, а також розглядають способи застосування нових технічних засобів і комп'ютера в навчально-виховному процесі. В дослідженні [6] на прикладі освітнього порталу «Діти України» розкриваються теоретико-методологічні, науково-методичні, інженерно-технологічні і психолого-педагогічні розробки і проблеми створення інформаційно-освітнього середовища на базі інтернет-технологій в Україні. Робота [5] присвячена проблемам інформаційного забезпечення освіти і висвітлює питання застосування комп'ютерно орієнтованих засобів в освітніх процесах. В роботі [4] розглянуто проблеми, пов'язані з роботою у віртуальному освітньому просторі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Автори розглядають питання організації інформації в телекомунікаційних середовищах та аналізують методологічні основи дистанційного навчання.

В роботах [2; 10] обговорюються напрями впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій не тільки в процес навчання, але і в методичну роботу. Буров К. С. [2] рекомендує для підвищення ефективності методичної роботи використовувати різні системи, в тому числі і комп'ютерні, для накопичування та обробки інформації, що, в свою чергу, полегшить процес створення та тиражування

методичних та дидактичних засобів. Він також пропонує стандартизувати документообіг і створювати програмні комплекси для аналізу успішності учнів. В статті Плеханова Л. А., Резановіч І. В. [10] в якості впровадження нових інформаційних технологій у методичну роботу виступає розробка наочних посібників з дисциплін, підготовка до видання конспектів лекцій, збірників вправ і завдань, лабораторних практикумів, методичних матеріалів по проведенню ділових ігор.

Втім, аналіз останніх досліджень і публікацій показує, що комплексному вирішенню окресленої проблеми приділено ще недостатньо уваги, що і зумовлює актуальність запропонованої статті.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає у визначенні напрямів інформаційного забезпечення саме науково-методичної роботи ВНЗ та основних аспектів впровадження інформаційних технологій в методичну діяльність.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах інформаційне забезпечення науково-методичної роботи включає наступні компоненти:

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси.

Бібліотека ВНЗ є одним з найважливіших структурних підрозділів, вона бере участь у забезпеченні його наукової, методичної та навчальної діяльності.

Значне посилення ролі бібліотек вишів у інформаційному забезпеченні та супроводі науково-методичної діяльності ВНЗ викликане реформуванням вищої освіти, впровадженням нових освітніх технологій. Підвищуються вимоги до інформаційного забезпечення навчального процесу в умовах

впровадження в освітній процес нових стандартів і технологій.

Для цього необхідно динамічно розвивати і вдосконалювати фонд бібліотеки відповідно до потреб методичної діяльності ВНЗ. Фонд бібліотеки має формуватися як за рахунок традиційних паперових видань, так і електронних носіїв, причому в сучасних умовах, коли широко використовується мережа Інтернет і різноманітні електронні засоби перегляду інформації, в бібліотеці наголос потрібно зробити саме на електронні видання, збільшуючи їх номенклатуру. Доступ до електронної бази науково-методичних праць фонду бібліотеки повинен бути забезпечений з будь-якого комп'ютера, що знаходиться в стінах ВНЗ.

Створенню електронного каталогу методичних рекомендацій з навчальних дисциплін фонду бібліотеки має приділятися особлива увага, адже в каталозі оперативно відображається повна інформація про всі види надходжень в бібліотеку. Також необхідно автоматизувати як робочі місця співробітників методичної служби, так і робочі місця в читальній залі. На цих комп'ютерах має бути вихід в Інтернет, і вони повинні бути підключені до інститутської мережі Wi-Fi, що надасть доступ читачам до електронних ресурсів.

Крім створення електронного каталогу, потрібно приділяти увагу створенню власних електронних науково-методичних продуктів, наприклад, переводити в електронний вигляд паперові видання, створювати відеотеку лекцій викладачів.

2. Система узагальнення передового педагогічного досвіду.

Передовий педагогічний досвід спрямований на вирішення актуальних завдань ВНЗ, забезпечення високих і стійких результатів навчання, що досягається раціональними шляхами і є доступним для інших

педагогів. Тому одним із головних завдань інформаційного забезпечення діяльності НМР ВНЗ є створення системи накопичення, зберігання, стимулювання, осмислення і використання педагогічного досвіду. Вивчення та узагальнення педагогічного досвіду дозволяють зіставити позитивні результати, отримані викладачем, і шляхи їх досягнення з практикою.

Як відомо, формами і методами втілення передового досвіду є: відкриті заняття з докладним самоаналізом; проведення показових занять, майстер-класів і позаурочних заходів; усні повідомлення результатів вивченого, узагальнення передового педагогічного досвіду у виступах педагогів на нарадах, курсах, семінарах з обміну досвідом роботи; проблемний «круглий стіл» за темою досвіду; письмові повідомлення результатів вивченого, узагальнення передового педагогічного досвіду у формі методичних листів, методичних розробок, статей у газетах і журналах, видання брошур, монографій, збірників матеріалів конференцій і семінарів; наочно-демонстраційне популяризація передового педагогічного досвіду – організація виставок тощо.

Результати узагальнення досвіду повинні бути видані і доведені до відома усіх працівників ВНЗ.

3. Видавнича діяльність.

Видавнича діяльність – це найбільш важливий елемент науково-методичної діяльності вишів. В основному навчальні заклади видають навчальні матеріали, навчально-методичні та наукові видання. Візитною карткою, що описує весь спектр діяльності ВНЗ, є його видавнича діяльність. Матеріали, які публікуються навчальним закладом, формують його позитивний імідж. Видавнича діяльність навчального закладу може бути представлена зокрема у вигляді: тез

доповідей та виступів на методичних конференціях та семінарах; наукових статей і аналітичних оглядів; методичних рекомендацій та методичних вказівок; збірок анотацій; інформаційних листків; методичних і навчальних посібників; підручників; монографій.

Пріоритетність видавничої діяльності визначається, виходячи з забезпеченості навчальних курсів навчальною та навчально-методичною літературою. Електронна копія друкованого видання навчально-методичної літератури обов'язково повинна бути передана до бібліотеки.

4. Комп'ютерне інформаційне забезпечення процесу методичної роботи.

Вдосконалення системи освіти у виші передбачає високі вимоги до інформаційно-програмного забезпечення навчального процесу, у тому числі щодо технічних засобів навчання та навчальних програм. Нові інформаційні технології створюють умови студентам для максимального оволодіння знаннями.

На сучасному етапі застосування комп'ютерних технологій у навчальному процесі полягає у використанні комп'ютера як засобу навчання не епізодично, а систематично. Комп'ютерним інформаційним забезпеченням вважається система постачання інформацією навчальних дисциплін. Базою цього інформаційного забезпечення навчального процесу є різні комп'ютерні програми (пакети прикладних програм), сукупність яких дозволяє створити різні види інформаційного забезпечення та його комп'ютерну підтримку. У системі освіти створюється величезна кількість програмного забезпечення для підтримки навчального процесу. Це можуть бути бази даних, традиційні інформаційно-довідкові системи, сховища інформації, комп'ютерні навчальні програми. Тому перед викладачем вищої

школи постає дуже важливе методичне завдання – проектування комплексного інформаційного забезпечення освітнього процесу та технологій використання.

На даний час потрібно або повністю перебудуватися і орієнтуватися на створення нових комп'ютеризованих навчальних курсів, або реалізувати методики з частковою комп'ютерною підтримкою навчальних програм. Це у жодному разі не повинно вилитися в просту демонстрацію фільмів чи зображень на екрані комп'ютера.

5. Інформаційно-методичний кабінет.

Інформаційно-методичний кабінет повинен сприяти підвищенню якості освіти в умовах її модернізації шляхом забезпечення організації методичної та інформаційно-аналітичної роботи, вдосконаленню професійної кваліфікації педагогічних і наукових кадрів навчального закладу. Такий кабінет стане одним із засобів забезпечення діяльності з навчання та розвитку кадрів, виявлення, узагальнення і поширення найбільш цінного досвіду, а також створення власних методичних розробок для забезпечення освітнього процесу. На сьогоднішній день він є основною базою накопичення та систематизації методичного матеріалу, що надає допомогу педагогам в отриманні та застосуванні необхідної інформації. Все це дозволить організувати оперативний обмін досвідом та доступ викладачів до найсвіжішої інформації, можливість використання позитивного досвіду у власній роботі.

Створенню інформаційно-методичного кабінету повинна приділятися першочергова увага керівництва ВНЗ і навчально-методичного відділу зокрема.

Таким чином, інформаційне забезпечення – це початковий етап постійного вдосконалення

педагогічної майстерності, обумовлений вимогами сучасних педагогічних технологій. Реалізація інформаційного забезпечення професійної діяльності викладачів, що займаються методичною роботою, ефективно впливає на підвищення рівня їх професійної компетенції.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок з напрямку. На основі викладеного вище можна сказати, що інтеграція основних компонентів забезпечення науково-методичної роботи в єдину цілісну систему дозволяє підвищити її (НМР) ефективність, забезпечувати комплексність підходу до вирішення методичних завдань, інтенсифікує діяльність науково-методичних відділів. Усе це в свою чергу дозволить викладачам ВНЗ більш ефективно реалізувати себе як педагогам і впроваджувати нові технології у викладання своїх дисциплін, вирішити завдання покращення якості освіти на новому, більш високому рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Берденникова Н. Г. Организационное и методическое обеспечение учебного процесса в вузе / Н.Г. Бердникова, В.И. Мезенцев, Н.И. Панов – СПб.: Д.А.Р.К., 2006. – 208 с.
2. Буров Константин Сергеевич. Компьютерные технологии как средство информационного обеспечения методической работы / К.С. Буров // Вестник Южно-Уральского государственного университета. Серия: Образование, здравоохранение, физическая культура – 2007 – № 26 (98) – С. 124-128
3. Жерносек І. П. Організація науково-методичної роботи в школі / І.П. Жерносек – Х.: Вид. Група «Основа», 2006. – 128 с.

4. Застосування телекомунікаційних засобів у навчальному процесі (психолого-педагогічні аспекти): навчально-методичний посібник / авт. кол.; за ред. М. Л. Смульсон. – К.: Педагогічна думка, 2008. – 256 с.
5. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології: Колективна монографія. – К.: Атіка, 2005. – 252 с.
6. Інформаційні технології і засоби навчання: Зб. наук. праць/За ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука / Інститут засобів навчання АПН України.– К.: Атіка, 2005.– 272 с.
7. Коджаспирова Г. М. Технические средства обучения и методика их использования: учеб. пособ. для студ. высш.учеб. заведений / Г. М. Коджаспирова, К. В. Петров. – М.: Академия, 2007. – 352 с.
8. Коржуев А.В. Традиции и инновации в высшем профессиональном образовании / А. В. Коржуев, В. А. Попков – М.: МГУ, 2003. – 300с.
9. Майер В. В. Учебно-методическая работа в вузе : учебное пособие / В. В. Майер, В. В. Мелихов – Тюмень, 1996. – 2,62 п.л.
10. Плеханова Л. А. Особенности организации методической работы в институтах дополнительного профессионального образования педагогических работников/Л.А.Плеханова, И. В. Резанович // Мир науки, культуры, образования – 2011 – № 6-2 (31) – С. 184-186.
11. Слєпкань, Зінаїда Іванівна. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі : Навчальний посібник для магістрантів вищих навчальних закладів / Зінаїда Слєпкань; Ред. Л. О. Біда. - К. : Вища школа, 2005. – 238,[1] с. : табл.

REFERENCES

1. Berdnykova N. H. Orhanyzatsyonnoe y metodycheskoe obespechenye uchebnoho protsessa v vuze /

N. H. Berdnykova, V. Y. Mezentsev, N. Y. Panov – SPb.: D.A.R.K., 2006. – 208 s.

2. Burov Konstantyn Serheevych. Kompiuternyye tekhnolohyy kak sredstvo ynforymatsyonnoho obespecheniya metodycheskoj raboty / K. S. Burov // Vestnyk Yuzhno-Uralskoho gosudarstvennogo unyversyteta. Seryia: Obrazovanye, zdavookhraneniye, fyzycheskaia kultura – 2007 – # 26 (98) – S. 124-128.

3. Zhernosek I. P. Orhanizatsiia naukovykh metodychnoy roboty v shkoli / I. P. Zhernosek – Kh.: Vyd. Hrupa «Osнова», 2006. – 128 s.

4. Zastosuvannia telekomunikatsiinykh zasobiv u navchalnomu protsesi (psykholoho-pedahohichni aspekty): navchalno-metodychnyi posibnyk / avt. kol.; za red. M. L. Smulson. – K.: Pedahohichna dumka, 2008. – 256 s.

5. Informatsiine zabezpechennia navchalno-vykhovnogo protsesu: innovatsiini zasoby i tekhnolohii: Kolektyvna monohrafiia. – K.: Atika, 2005. – 252 s.

6. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia: Zb. nauk. prats / Za red. V. Yu. Bykova, Yu. O. Zhuka / Instytut zasobiv navchannia APN Ukrainy. – K.: Atika, 2005. – 272 s.

7. Kodzhaspyrova H. M. Tekhnicheskye sredstva obucheniya y metodyka ykh yspolzovaniya: ucheb. posob. dlia stud. vyssh. ucheb. zavedeniya / H. M. Kodzhaspyrova, K. V. Petrov. – M.: Akademyia, 2007. – 352 s.

8. Korzhuev A. V. Tradytsyy y ynnovatsyy v vysshem professyonalnom obrazovanii / A. V. Korzhuev, V. A. Popkov – M.: MHU, 2003. – 300 s.

9. Maier V. V. Uchebno-metodycheskaia rabota v vuze : uchebnoe posobyie / V. V. Maier, V. V. Melykhov – Tiumen, 1996. – 2,62 p. l.

10. Plekhanova L. A. Osobennosty orhanyzatsyy metodycheskoj raboty v ynstytutakh dopolnytel'nogo professyonal'nogo obrazovaniya pedahohicheskyykh rabotnykov / L. A. Plekhanova, Y. V. Rezanovych // Myr

nauky, kultury, obrazovanyia – 2011 – # 6-2 (31) – S. 184-186.

11. Sliepan, Zinaida Ivanivna. Naukovi zasady pedahohichnoho protsesu u vyshchii shkoli : Navchalnyi posibnyk dlia mahistrantiv vyshchych navchalnykh zakladiv / Zinaida Sliepan; Red. L. O. Bida. – K. : Vyshcha shkola, 2005. - 238,[1] s. : tabl.

Кравченко А. В. Актуальные вопросы информационного обеспечения научно-методического направления деятельности вузов.

Аннотация. В статье рассмотрены актуальные вопросы и выявлены основные компоненты информационного обеспечения научно-методического направления деятельности высшего учебного заведения. Определены ведущие направления внедрения информационных технологий в научно-методическую работу, использования компьютерных технологий в процессе создания методического обеспечения учебных курсов. Доказана необходимость внедрения информационного обеспечения как одного из факторов управления данным направлением деятельности вуза.

Ключевые слова: информационное обеспечение, научно-методическая работа (НМР), передовой педагогический опыт, информационные технологии.

Kravchenko A.V. The topical issues of information support of scientific and methodological activities of a higher educational institution.

Annotation. The article considers topical issues and identify the main components of information support of scientific and methodological activities of a Higher Educational Institution. Determined the main directions technologies into scientific-methodical work, the use of computer technologies in the process of creating

methodological training courses. It is proved necessity of introducing of information support as one of the factors of managing this direction in the activities of a Higher Educational Institution.

Keywords: *provision of information, scientific and methodical work, advanced pedagogical experience, information technologies.*

УДК 378.126:001

Костюк О. М.,

*кандидат філологічних наук,
доцент Національного педагогічного університету
імені М.П.Драгоманова, м. Київ*

**ПРОФЕСІЙНЕ ТА СТИЛІСТИЧНЕ
РЕДАГУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ
КУРСОВОГО, ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ
В СИСТЕМІ РОБОТИ ВИКЛАДАЧА
ЯК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА**

Анотація. *Стаття присвячена проблемі діяльності викладача як керівника студентських наукових робіт, зокрема професійному та стилістичному редагуванню теоретичної частини проектів, профілактиці типових труднощів та помилок.*

Ключові слова: *науково-дослідна діяльність, керівництво студентськими дослідженнями, редагування.*

Постановка проблеми, її зв'язок з важливими завданнями. *Розвиток освіти в Україні та інших державах нині йде шляхом скорочення репродуктивної складової і розширення продуктивної, зокрема експериментальної, творчої діяльності, роботи з різними видами інформації, втілення комплексних*